

Родная мова,
гісторыя, культура—
неад'емная частка
нашага
самаўсведамлення

БЕЛАРУШЧЫНА

ВОДГУК

У кагорце дзяржаўных мужоў, або Яшчэ раз пра сталічны іменаслоў

Гаворачы пра перайменаванні ў рэспубліцы, Уладзімір Каабырук (гл. выпуск «Беларушчыны» за 7 лютага) зварачае назваўчым істотнае для сённяшняга для Беларусі пытанне. Асабліва гэта важна для тых, хто не падрыхтаваны праймаць падручнікі па беларускай гісторыі, калі грамадства наша толькі працягвае ад лугага сну бясмясланага. Гэты працэс з'яўляецца часткай гісторыі, якая называецца трэцім беларускім Адраджэннем. Варта пры гэтым памятаць, што яно можа стацца і ў нашым часе. Сёння народ з сабе яроўнабачыць, будзе жыць, захавана імя беларусаў. Не зноўзе прапрадзед, устаў за каленяў — знікне ў Сусвеце, пакінуць толькі згадку пра памяркоўнага, непаўторнага характару беларуса. Стрыжана беларускіх стэлы мыслення, беларускіх адносін да працы, беларускіх талентаў і вераіспраўнасці. А за гэтым надыходзіць эміграцыйны перыяд, прыроды, аблічча некалькіх беларускіх зямель. І ці не стаў у наш час прапрадзед імям Уладзіміра Караткевіча:

Па абшарах сваёй старані,
Між людзей, непамятаў,
Непамятаў, таўры блукаюць
І не ведаюць самі,
А хто яны?
І дзе яны?
І стаю і ўзяў,
Што я і Яўляю,
Не паст з беларускіх
узгоркаў сініх,
А апошні таўр
Народа свайго.
О, якім ганебнасцю ў гэтых
згадках!
О, які атрутны бясмясланасць
дэма!
Крыж нас Божа, калі і нас
Намашка!
Патляежыць,
Як мы!
На таўраў,
Гладзіць.

Такія страты для аднаго-двух пакаленняў могуць быць і не-
заўважымымі. Аднак гэта не-
звычайнае і адсутнасць традыцый-
нага сведчання гісторыі вы-
глядае дастаткова апастрофавана-
на пры сувай мінулага з буд-
учыня. Згубіўшы іх вынікі пачы-
наючы уплываць на чалавека,
калі ўжо і мяняць толькі-каль-
кіх складае, а і то не маючы.
Мяняе чалавек, мяняе чала-
век, што будзе да зямлі, да са-
бе, да суседзяў. Толькі нава-
ковы свет нядаўна да тах і-
лічыл перамен: ён гіне, на-
раджаючы нешта новае, да ча-
го чалавек неабходна праста-
савуеца даўга, пакінуўшы,
траціць сваю існасць, звычкі,
перайначваючы поўны. Гісторы-
я сведчыць, што толькі пера-
мены з'яўляюцца, аб'ек-
тывна дэталюючы дэталюючы
становаў кэты. А хіба з'яўляю-
цца такія тэ- змены, што
праходзіць на падставе іштуч-
ных эканамічных, палітычных,
сацыяльных-культурных зако-
наў? Усе мы добра ведаем, да
чаго гэта прывяло.

Менавіта з такога пункту
гледжання і варта разглядаць
працэс перайменаванняў. У Бе-
ларусі, дарэчы, прыходзіць ён
традыцыйна марудліва. Навы-
ваўшыся тым самым спрад-
вычным характару беларуса, сці-
слата рабіць усё няспешна, але ж
і грунтоўна. Нават дыскусія ў
сродках масавай інфармацыі
выяўляе без асаблівага эмацы-
янальнага напалу, дзякуючы
Богу, без абразлівых нападкаў,
як гэта рабілася і робіцца на
старонках асобных камуністыч-
ных выданняў у дачыненні да
новых грамадска-палітычных
структур. Нехта спадзяваўся,
відэць, абразлівым словам спы-
ніць тое, чаку накіравана, зы-
ходзячы з натуральнага развіц-
ця грамадства, нараджаюцца і
ўнесці перамены ў засталы
побит рэспублікі.

Першыя змены ў назвах ад-
быліся ў Мінску. Галоўная
вуліца горада зараз называец-
ца проспектам Францішка Ска-
рыны, аўтарытэт і веліч якога
даўно прызнаны светам. Наў-
рад ці зноўдзяцца сёння по-
стаць, роўна Вялікім асветні-
ку са слаўнага горада Пала-
чка. Усё больш усталявацца
на роднай зямлі імя Максіма
Багдановіча, трагічна лёс яго
жыцця нядаўна выклікаў
столькі непавагі ў заўзятараў
адзіна правільнага шляху, па
якім наша грамадства планав-
на рухалася да бездані.
Нарэшце набыла сваё адмет-
нае, з глыбокім сэнсам імя
галоўнага палачка Рэспублікі
Беларусь, якая ў год абвешчэ-
ня суверэннасці пачала назы-
вацца палачка Незалежнасці.
Варта сказаць, што назвы гэ-
тыя на карце Мінска з'явіліся
не спонтанна. Кожная з іх да-
ставала грунтоўна абмяркоў-
валася і прадэкларавалася — на
адрас Мінгарсавета прыходзілі
стосы аркушаў з подпісамі
людзей, пераўладных да лесу
свайей зямлі, і ў кабінетах га-
радскай улады.

На чарзе вяртання шэрагу
гістарычных назваў вуліцам
старой часткі Мінска. Неўза-
баве, як і сто і больш гадоў
назад, можна будзе прайсціся
па вуліцах Зыбіцкай, Даміні-
канскай, Зборавай, Койдаў-
скай, па пляцы Высокага Рын-
ка, выйсці на Новы Месца. На
парадку дзялі і змена назваў
вуліц і плошчаў, што носіць
імяны людзей, якіх ці ўвогуле
не мелі да Беларусі ніякага
дачнення — некаторыя з іх
маглі і нічога не чуць пра
Мінск — ці адгледзілі ў нашай
гісторыі адмоўнае ролю. Ці ж
не кожны, што пражывае ў
Мінску, якім называюцца праста-
савуеца даўга, пакінуўшы,
траціць сваю існасць, звычкі,
перайначваючы поўны. Гісторы-
я сведчыць, што толькі пера-
мены з'яўляюцца, аб'ек-
тывна дэталюючы дэталюючы
становаў кэты. А хіба з'яўляю-
цца такія тэ- змены, што
праходзіць на падставе іштуч-
ных эканамічных, палітычных,
сацыяльных-культурных зако-
наў? Усе мы добра ведаем, да
чаго гэта прывяло.

Зразумела, што ў такой сі-
туацыі немагчымы станові-
цца

вядца назвы ўстаноў у сталіцы
рэспублікі. Высока ацэньваючы
творчасць Аляся Гаруна, усё ж
дазваляю сабе не пагадзіцца з
прапановай Уладзіміра Казбе-
рука аб наданні ўрадавай біб-
ліятэцы імя паста. Ёсць у на-
шай гісторыі постаці, якія над-
звычайна лагічна стасуюцца з
урадавымі ўстановамі, у тым
ліку і з бібліятэкай. Сёння, калі
Рэспубліка Беларусь рас-
паўняе будучыню сваёй
дзяржаўнасцю, калі рыхтуюцца
прыняцце новай Канстытуцыі,
якая павінна пракласці шлях
рэспубліцы да цывілізаванага
грамадства, што стагоддзі
ўсталявалася мудрымі дзяр-
жаўнымі імямі, няма больш
вельмі асмыслова, чым палітыч-
ны і грамадскі дзеяч Вялікага
княства Літоўскага Лёў Са-
пегі (1557—1633). Ён праз многія
прыступкі дзяржаўнай службы
— пісар дзяржаўнай канцеля-
рыі, падканцлер Вялікага кня-
ства, канцлер вялікай літоўскай
ваеннай канцелярыі, гетман вялікай
літоўскай, староста спольскі, бе-
расцейскі, магільніцкі, адзін з
арганізатараў Трыбунала Вялі-
кага княства Літоўскага —
прышоў да стварэння найваж-
лівшага прававога акта Сярэ-
днявечча — Статуту Вялікага
княства Літоўскага.

Менавіта дзякуючы ўдзелу
Лёў Сапегі ў арганізацыі
складанай і выключнай палі-
тычнай акцыі па звароту да
Статуту новым каралём Рэ-
чы Паспалітай — Жыгімонтам
III Вазаў у змесе дзяржаўна-
га дакумента захаваўся арты-
кулы, што абавязалі аўтаном-
ны палітыка-прававы статус
Вялікага княства Літоўскага ў
складе Рэчы Паспалітай.
Коштом Лёў Сапегі і быў
выдадзены Статут у вялікай
друкарні Мамонінаў. Сам Лёў
Сапегі напісаў дзве прадмовы,
адна з якіх з'яўляецца зварот-
ам да вялікага князя Жыгі-
монта III, другая — да грама-
дзян Вялікага княства Літоў-
скага. У іх выкладзены дэяр-
жачыя і палітычныя асновы
пераходу да новага зводу дзяр-
жаўных законаў.

Лёў Сапегі быў надзвычай
адданым палітыкам. Меў
набагатае імя прыватную біб-
ліятэку. Зручым, шырокі
свабода, склаў характар
і дазваляў яму прымаць
актыўны ўдзел у палітычным
жыцці дзяржавы, занаць
адметнае месца ў кагорце дзяр-
жаўных мужоў беларускага
Сярэднявечча. Менавіта імя адной
з першых асоб урадавай тэра-
рыі нашай старажытнай дзяр-
жавы, прававая і стараліная
перадавага зводу законаў, якім
паслугаваліся і многія еўра-
пейскія дзяржавы, павінна
быць наддана ўрадавай біб-
ліятэцы, што служыць напамі-
нам пра палітыку сённяшняй
незалежнай Беларусі.

Ігар ЧАРНЯСЬКІ,
старшыня Пастаяннай
камісіі Мінгарсавета
па культуры, аховы
і адраджэнню
гісторыі-культурнай
спадчыны.

САФІЯ ПАЛАЧКА.

Фота Э. ЦЕЦЯРЭЎСКАГА.

СЛОВЫ-ЧАРЫ

ПЕРШЫМ РАЗАМ, ДОБРЫМ ЧАСАМ...

Словы-чары, або замовы, у
народзе называюць па-рознаму:
«шпэты», «шпэтанні», «за-
маўленні», «нагаворы», «магі-
чны». Добра ўжо зямомы
назваюць «прысукі», «магі-
чны», «магічны», «магічны», «ма-
гічны».

Стаўленне да замоў з са-
мых ранніх часоў і ўсведам-
лення як з'явы побыту, з'явы
ідэалагічнага парадку было
вельмі складаным. З імі вялі
жорсткую барацьбу афіц-
яльна хрысціянская рэлігія.
Але гэта барацьба прывяла да
парадэкальных вынікаў. На
барацьбе ахоўнаму зыч-
ніцкую тэніку замоў напла-
стоўвалася хрысціянскія эле-
менты. Замовы не абмінуў ха-
рактерны для ўсёй народнай
творчасці працэс спалучэння
роўных па сваёй светапогляд-
най накіраванасці пільны.
Таму і ў замовах мы знаходзім
дзім малітоўныя ўступы, звароты
не толькі да сонца, ме-
сяца, а і да Бога, Маці Пра-
чыстай, святых; яны ж часта
і здыяйснялі магінатна
дэяння ў замовах. Сваёй
апагее барацьба з замовамі
дастаткова ў не такіх і далей
ад нас часаў. Варта прыга-
даць «выжыванне забавонаў»
на Беларусі ў 30-я і паслява-
енныя гады, калі абвешчана
вядуць у адрас даследчыкаў і
абраўнаў замоў.

Негатыўны перахлест у
адрас замоў, які і наогул
многае ў народнай культуры,
абярнуўся вялікімі стратамі

Уладзімір НАЗЛОВ.

ПЕРАПІСКА

Адэса і беларуская прэса

У 1974 г. па стану здароўя я быў вымушаны пераехаць
з Мінска ў Адэсу. За гэты час і прайшла беларуская
мова, я не адзіну тут тат. Пачаўшы пачаць сваёй чытаць і
разумее беларускую гутарку, але ні разамілі, ні пісаць
не магу.

Беларускія газеты да Адэсы не даходзілі, і па радыё бе-
ларуская мова не гучыла. Літаратуры на беларускую мову ў бі-
бліятэках няма, а пра слоўнікі і гаворыць німа чаго.

Прашу са зваротам да беларускіх мова. Можа, зноўдзяцца спон-
сары, якім дапамогуць нам з атрыманням газеты і слоўніка
на беларускую мову.

Уладзімір НАЗЛОВ.

Паважаны Уладзімір Міка-
лаевіч!
Паколькі і спрабуйце ў па-
добнай сітуацыі ў Мінску, на-
спрабуйце дамагчыся хоць бы
карэйскай інфармацыі.

Па-першае, не можа быць,
што «Беларускія газеты да
Адэсы не даходзілі». Магчы-
ма, іх нельга купіць у кіёках,
як гэта было раней. Але «Са-
ведзь» па-ранейшаму даста-
ляе нашу газету на падпісчы-
кам і за межы Беларусі, і за

тушоўшы фарбы, бо ён не
пакадае валосак. Мышч яго
не трэба — засокам пара-
ло проста замяняеца но-
вым.

Калі для сядвання бе-
тону ў вас не аказалася СВЯ-
БЕДЗІТАГА ПА-
БЕДЗІТАГА, яго можна замя-
ніць прабоўнікам з набору
«Мара навабела». Устаўле-
ны ў латроў дрэлі, ён на-
дронна бярэ бетон.

Не спыняйцеся выкідаць
расцягнуты ўшчыль-
няльнік КАСТРУЛІ-СКА-
РАВАРКІ. Каб падоўжыць
тэрмін яго службы, дастатко-
ва разразаць ушчыльняльнік і
зварачаць яго да патрэбна-
га памеру. Нагледзіцца на
стварэнне стык, герметы-
нась каструлі не парушы-
ца.

Існуе «нехмічны» спосаб
БАРАДЗЫІ З КАМАРАМІ
І МУХАМІ, які заняцелі ў

ВІКТАРЫНА

Нашы карані

Шаноўныя чытачы!

Многія з вас, мяркуючы па нашай пош-
це, маюць сталую цікавасць да беларушчы-
ны, імкнучыся пашыраць свае веды і дзя-
ліцца імі з іншымі. Таму прапануем вам
прыняць удзел у нашай віктарыне. Умовы
яе такія: 3 X 6. Гэта тры туры, у кожным
з якіх мы прапануем адказаць вам на
шэсць пытанняў. У першым туры яны буд-
уць прысвечаны гісторыі, у другім — мове
і літаратуры, у трэцім — рэлігіі і фальк-
лору. Пажадана прыняць удзел у кожным з
тураў, а вось адказаць больш ці менш па-
драбязна на тое ці іншае пытанне вы можа-
це па сваёму выбару, па сваёй зацікаўле-
насці. Туры будуць праведзены з інтэрва-
лам у тры тыдні. Так што пастарайцеся да-
сць адказы на працягу першых дзесяці
дзён, каб не запэніцца. Разам з адказамі
можна прапаноўваць і свае пытанні для на-
ступных тураў.

Для пераможцаў віктарыны Савецкая раённая ра-
да ТБМ (г. Мінск) выдзеліла спецыяльныя прызы: 2
гадзіннікі з нацыянальнай сімволікай, факсімільныя
выданні слоўніка В. Ластоўскага, іншую цікавую гі-
старычную і крэатывную літаратуру.

У журэ ўвайшлі: Леанід ЛЫЧ, Алег ТРУСАУ,
Георгій ШТЫХАУ, Генадзь ЦЫХУН.

З вашымі пісьмамі працуе Алена ЦІХАНОВІЧ.

ПЫТАННІ 1-га ТУРА:

1. Якія псеўданімы Касту-
ся Каліноўскага вы ведаеце?
Дзе яны ўжываліся? Назаві-
це поўнае імя амагара за
беларускую незалежнасць.

2. Чым адрозніваецца
Сейм ад Сейміка?

3. Назавіце вядомыя вам
беларускія этнічныя (назовы
племён, народнасцей, нацы-
янальных супольнасцей).

4. Колькі Сафійскіх сабо-
раў вы ведаеце? Калі і дзе
яны збудаваны?

5. Дзе і калі была засна-
вана першая друкарня на
тэрыторыі Беларусі? Якія
кнігі яна выдавала?

6. Назавіце членаў перша-
га ўрада БНР. Да якіх пар-
тыі яны належалі?

на, не перабоўшваць іх уп-
лыву, надаючы ім глабальную
сілу.

У замовах прымаюцца най-
перш мастацкае, паэтычнае
слова, дасканаласць мастац-
кіх сродкаў. Форма, рытміч-
ная, гукавая арганізацыя тэк-
сту, метафарычнасць, нада-
ючы зямом эстэтычную ка-
штоўнасць. А прыжыццёва за-
ва ўсё па прабавіцельна выклікае
радасныя эмацыі, што павы-
шае жыццёвы тонус чалавека,
надае яму душэўную раўнава-
гу, а гэта спрыяе добрай
настрою і здароўю. Таму чы-
тацце іх як мастацкіх твораў,
захапляюцца іх незвычайнай
вобразнасцю, шкідымі некаж-
нымі параўнаннямі. У замо-
вах заўсёды дэяцельнае выма-
нае чараўніком слова паэ-
там А. Блокам прынялі: што
карысна — тое прыгожа; што
прыгожа — тое карысна.

А тым, хто глыбока заці-
кавацца замовамі, я раю час-
цей наведваць кнігарні. Неў-
забаве выйдзе том «Замовы»
з серыі «Беларуская народ-
ная творчасць», дзе зварна
мноства замоў на ўсе выпад-
кі жыцця. Мяркуючы такса-
ма публікацыя невялікіх збор-
нічкаў, брашуры («Бабуля так
лячыла...», «Дзіў, хвабра, у
чужы краі...», «Першы раз-
ам і добрым часам», «Лібо-
васць, кахасць», «Кожны з
гэтых зборнічкаў тэматычна
абмежаваны: першы два ў-
ключаюць замовы ад хвабро,
затым ахоўны і гаспадарчы,
апошні — любовныя.

Прыкладзіце некалькі ўзораў
замоў розных сюжэтаў.

Галіна БАРАШЭВІЧ.

УССКО-
БЕЛОРУССКИЙ
РАЗГОВОРНИК

Раздзелу кнігі быў даступны,
зразумелы нават таму, хто
успешна сутыкаецца з бе-
ларускай мовай. Але, рыхтуючы
размовнік, я меў на ўвазе і тое,
што многія беларусы зараз хо-
чуць удасканаліць сваю гу-
тарковую мову. А паколькі яны
гавораць і па-руску, і па-бела-
руску, то нярэдка блытаюць
«моўныя ўстаноўкі». Таму су-
пастаўлены, знаёмства з пара-

лельнымі бытавымі дыялогамі,
што прыводзіцца ў кнізе, мо-
гуць быць карыснымі.

А вось беларускія прыказкі,
лемы і мастацкая літарату-
ра і фальклору прыводзіцца
ужо без перакладу на рускую
мову. Бо, на мой погляд, пры-
казкі павінны неслі ў сабе за-
гальную тэматыку, што да ма-
стацкіх тэкстаў, то, напярэ-
давышы нейкі час з размовні-
кам, чытач бачыць падрыхтоў-
ка да экзамену перад самім
сабой. Я ж разумею, што эфэк-
тыўнасці можна дасягнуць
толькі тады, калі прынятае
да слова не сілком, не гвалтоў-
на.

Застаецца дадаць, што Ар-
нольд Яфімавіч Міхневіч су-
месна з Надзеяй Міхайлаўнай
Навічкай завяршылі работу
над англа-беларускім размовні-
кам. Так што пацукі і Бела-
рус крочыць у свет.

ХАТНЯМУ МАЙСТРУ

Умеем усё рабіць...

Усе ведаюць, як цяжка
ЗРАБІЦЬ АДТУЛІНУ
У БЕТОННАМ СЦЯНЕ, каб
павесіць карціну, гадзіннік і
г. д. Але варта ведаць, што
можна прыкляпаць да бе-
тона кручкі клеям. З дзяра-
вавай пласцінкі памерам
40x50 мм робіць кручок.
Са сцяны выдалююць кавал-
чак шпалераў і слой тын-
коўкі пад імі (ён звычайна
мае таўшчыню некалькіх мі-
ліметраў), затым на бетон
наносіць 4—8 слаёў клею з
перапынкамі на падысханне.
Задні бок кручка абшлі-
ваюць і таксама пакры-
ваюць двума слаямі, пасля
чаго наклеваюць на яго ка-
валчак бавоўнянай тканіны,
пракляваючы ён з за-
тым падысхваючы. У заклі-
чаны абдэлае паверхні па-
крываюць клеям, і кручок
прыціскаюць да сцяны. Праз
суткі на яго можна вешаць
груз у некалькі кілаграмаў.

КЛЮЧ ДЛЯ АДКАРКОў-
ВАННЯ БУТЭЛКІ а праха-
ладжальнымі напіткамі буд-
зе заўсёды пад рукой, калі ў
ключыць ад кватэры (а ён
заўсёды пры сабе) зрабіць
выраз для коркаў.
— Дзе працэс і аперцыя
— замазванне і закліканне

адтулілі ў вокнах можна за-
мяніць адной лёгчай. Разар-
ваць парфін, набярыце ў
шпцы (без іголки) і залі-
ваеце і адтуліны. Грэць
парфін і шпцы прасцей за
усё ў ваду пры тэмперату-
ры каля 70 градусаў.

ЯК ПЕРАСОЎВАЦЬ
ЦЯЖКУЮ МЭБЛЮ, каб і
самі не надрываліся, і па-
доў не драпаць? Гэтая пра-
блема хваліць мільёны. Ко-
ркі абшліваючы, вопыт
спецыялістаў, можна рока-
ментаваць наступныя пяць
спосабаў.

1. Пад ножкі падкладзіць
падошвы, падошвы накруціць ад
салоўкаў.
2. Адрэзаць чатыры ка-
валкі сырой бавоўнянай таў-
шчыняй 30—40 см і дыямет-
рам разам у два разы большы
за памер ножкі. Затым выра-
заць у іх гнёзды для ножкі
і падкладзіць пад ножкі.

3. Падсунуць пад ножкі
тоўсты шпэцыяльны дыячын.
Такім спосабам зручна пе-
раадольваць парогі. Адрэць
чалавек цяжыя дыячын,
другі штурхае шафу.

4. Падкладзіць пад ножкі
пакеты злад малака: яны
пакрытыя парафінам і добра
связацца па падлогу.

5. Нічога нудна не па-
соўваць, а міркуючы тра-
са нацярці вільготным мы-
лам ці пакрыць яго тоўстым
слоем воску.

Каб захаваць аба-
сць ад хуткага стованна,
трэба ўстаўляць у іх зызы і
— 2 болці. Болці бярэць
дыяметрам 5—6 мм з галоў-
кай 10—11 мм. У месцах,
дзе абсць большы за ўсё
зносаванне, прасвадваюць
яны неглыбокія ямы і ўстаў-
ляюць у іх болці. Калі
яны стованна, іх лёгка за-
мяніць новымі.

Для той жа мэты ў абсць
можна ўставіць 2—3 шары-
кі (дыяметрам 5—8 мм) ад
падышпінкі, таксама пра-
свадваюць папярэдняе
падышпінкі ў тры чвэрці
дыяметра шарыка. Гума буд-
зе шчыльна ахоўваць шары-
кі, і яны не выпаддуць.
Знос абсця зашчыняюцца ў
некалькі разоў.

ПРАСАВАЛЬНУЮ ДОШ-
КУ для эканоміі месца можа
прыкладзіць у унутранага
боку дзверак іспэцыяльнай
шафы. Падпорка і сама дошка
мантуюцца на петлях. У ве-
рабочым стане яна адкіда-
ецца ўверх.

З кавалка паралоны, за-
ціснутага ў блышавы тры-
мавальнік, атрымліваецца зруч-
ны пэдыаль. Ён добра рас-

тэраваць фарбы, бо ён не
пакадае валосак. Мышч яго
не трэба — засокам пара-
ло проста замяняеца но-
вым.

Калі для сядвання бе-
тону ў вас не аказалася СВЯ-
БЕДЗІТАГА ПА-
БЕДЗІТАГА, яго можна замя-
ніць прабоўнікам з набору
«Мара навабела». Устаўле-
ны ў латроў дрэлі, ён на-
дронна бярэ бетон.

Не спыняйцеся выкідаць
расцягнуты ўшчыль-
няльнік КАСТРУЛІ-СКА-
РАВАРКІ. Каб падоўжыць
тэрмін яго службы, дастатко-
ва разразаць ушчыльняльнік і
зварачаць яго да патрэбна-
га памеру. Нагледзіцца на
стварэнне стык, герметы-
нась каструлі не парушы-
ца.

Існуе «нехмічны» спосаб
БАРАДЗЫІ З КАМАРАМІ
І МУХАМІ, які заняцелі ў

дом. Іх засматкоўваць пачы-
наюць. Кабары ўпываюць і
тыя, што сядзяць, і тыя,
што ляжачы, мухі — якія

сядзяць верухома. Пыла-
сам дзейнічае зручней, чым
мухабойкай, да таго ж сце-
ны не пэкаюцца.

АЗВУКА ЛЕКАВЫХ РАСЛІН
Лакрычнік

КОРАЊ ЛАКРЫЧНІКУ
МОЖНА КУПІЦЬ У АПТ

